

Bedömargruppens yttrande

Prövning av Stiftelsen Högskolan i Jönköpings ansökan om tillstånd att utfärda tandläkarexamen

Bedömargruppens uppdrag

Stiftelsen Högskolan i Jönköping har den 28 mars 2024 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda tandläkarexamen. Regeringen har anmodat Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om ansökan. Vi, professor Thomas Kvist (ordförande), Göteborgs universitet, professor Eva Levring Jäghagen, Umeå universitet, arbetslivsföreträdare Hans Göransson, Folktandvården Sörmland AB och studentrepresentant Patrick Amiri, Malmö universitet har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömargruppens arbete

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen (2023). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Stiftelsen Högskolan i Jönköpings ansökan om examenstillstånd, samt intervjuer som genomfördes den 8 april 2025. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med lärosätets ledning, institutions- och utbildningsledning, studenter samt lärare.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningens kvalitet genom att bedöma följande bedömningsgrunder:

- Yrkesexamen
- Personal
- Utbildningsmiljön
- Resurser
- Styrdokument
- Säkerställande av examensmål

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var 15 arbetsdagar. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 1. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Samlat omdöme

Sammantaget visar underlagen att bedömningsgrunderna Yrkesexamen, Personal, Utbildningsmiljön, Resurser och Säkerställande av examensmål inte är uppfyllda vilket resulterar i omdömet inte tillfredsställande. Vi föreslår att UKÄ till regeringen föreslår att inte ge Stiftelsen Högskolan i Jönköping tillstånd att utfärda tandläkarexamen.

Bedömningsgrund	Omdöme
Yrkesexamen	Inte uppfyllt
Personal	Inte uppfyllt
Utbildningsmiljön	Inte uppfyllt
Resurser	Inte uppfyllt
Styrdokument	Uppfyllt
Säkerställande av examensmål	Inte uppfyllt

För bedömargruppen

Thomas Kvist
Bedömargruppens ordförande

Bilaga 1: Bedömagruppens motiveringar

Bedömningsgrunder

Yrkesexamen**Omdöme: Inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Uppfyllt.

Lärosätet Stiftelsen Högskolan i Jönköping (JU) ansöker om tillstånd att utfärda tandläkarexamen med omfattning om 300 högskolepoäng. Utbildningen ligger till grund för att ansöka om legitimation som tandläkare hos Socialstyrelsen. Bedömagruppen konstaterar att angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

Uppfyllt

Lärosätet planerar en utbildning med bred basmedicinsk grund, med stort fokus på verksamhetsförlagd klinisk färdighetsträning, med tidig och senare omfattande kontakt med patienter samt med hög grad av digitala och i vissa fall virtuella undervisningsredskap samt med profilering genom en strimma av entreprenörskap och innovation.

Den första patientkontakten är en kortare auskultation i verksamhetsförlagd klink på termin 1. Under intervjun framgår att studenterna under termin 3 gör undersökning på varandra. Sedan är det enligt intervjun i slutet på termin 4 som första kliniska träningen sker, i form av röntgenundersökning på patient och träning av anestesi på varandra integrerat med tandhygienistprogrammet. Under termin 1-4 läggs omfattande tid på basmedicinska studier samt i mindre omfattning på teori inom odontologi. Kopplingen till odontologi i den basmedicinska utbildningen och förståelse för vilken basmedicinsk kunskap studenterna behöver i sitt yrke som tandläkare bland lärarna som ska bedriva undervisningen är otydlig. Av intervju framgår att det finns viss kunskap om odontologi bland lärarna i de basmedicinska ämnena då de undervisar tandhygienister, men inte hur de ska rustas för att möta behovet hos studenter som ska bli tandläkare.

Man har valt att låta tandläkarstudenterna läsa de basmedicinska ämnena i en egen kurs, alltså inte integrerat med läkarstudenter. Det ökar förutsättningarna för att anpassa utbildningen till att ge ett odontologiskt perspektiv.

Under terminerna 4-6 är en stor del av färdighetsträningen klinikförberedande eller simulerad. Patienter kommer att undersökas och behandlas i studentkliniken under dessa terminer. Det går dock inte att utläsa i ansökan i vilken omfattning det kommer att ske. Omfattningen och innehållet i den kliniska träningen under termin 5-6 är också otydligt i ansökan. Lärosätet understryker dock att det i första hand är kvalitet i den kliniska träningen man eftersträvar, inte kvantitet, samt att studenterna endast ska utföra det de tränat i studentkliniken i Jönköping när de kommer ut på verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Det är även oklart hur rekrytering av patienter till studentkliniken ska gå till. Man hänvisar till samarbetet med region Jönköping (RJL) som ansvarar för en stor del av befolkningens tandvård. Bedömargruppens erfarenhet är dock att det krävs en tydlig strategi för att kunna rekrytera rätt typ och tillräckligt många patienter till studentklinik.

I slutet på termin 6 besöker studenterna den klinik vid vilken de ska göra sin VFU. Under termin 7 gör de studerande VFU på heltid i samarbetsregionerna.

Avtalen med regionerna beskriver inte några specifika krav på regionerna om omfattningen av den kliniska träningen, hur stor del av tiden studenterna ska behandla patienter eller i vilken omfattning de får handledning. Av ansökan framgår att handledarna förväntas vara erfarna tandläkare med genomgången högskolepedagogisk handledarutbildning. Vi har varken i ansökan eller under intervjun kunnat få en helt klar bild av hur denna målbild avseende pedagogisk och klinisk kompetens hos handledarna ska kunna säkerställas, varken på kort eller lång sikt på VFU-klinikerna.

Bedömargruppen konstaterar att det, för att få ett detaljerat och strukturerat upplägg på utbildningen, kommer att vara viktigt att skapa ett lärarkollegium som inkluderar lärare med kompetens inom såväl pedagogik som inom respektive odontologiskt kärnämne som tillsammans får omfattande tid att konkretisera och planera utbildningen enligt examensmålen och kursplanernas förväntade studieresultat.

Bedömargruppen anser att underlagen för hur utbildningen ska genomföras övergripande visar förutsättningar att ge utbildningen innehåll med rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen. Det finns entusiaster som vill driva tandläkarutbildning vid JU, utmaningen kommer dock att vara att skapa ett lag med tillräcklig massa och kompetens som har helhetsperspektiv och fullt fokus på utbildning, som kan vara ledare för genomförandet genom hela utbildningen för att garantera att den möter kraven för yrkesexamen som tandläkare.

*I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.
Inte uppfyllt*

Lärosätet anger att det finns ett ökat behov av tandläkare i Sverige då den åldrande befolkningen ökar och man har sina egna tänder kvar när man drabbas av sjukdom. Man beskriver att det föreligger brist på tandläkare i stora delar av landet och att denna brist med nuvarande dimensionering av tandläkarutbildning, troligen kommer kvarstå även efter 2035. Man menar att man kan bidra till att hela Sveriges befolkning ska få en jämlik och god tillgång på tandvård genom den verksamhetsförlagda utbildningen.

Det finns ett stort behov av tandläkare i många regioner i Sverige, bland annat i de regioner som lärosätet skrivit avsiktsförklaringar eller avtal med. I storstadsregionerna är det dock överskott på tandläkare och det är inte säkert att utbildning av fler tandläkare kommer att öka de nya tandläkarnas benägenhet att vilja börja arbeta där bristen finns. En nyutexaminerad tandläkare behöver medarbetare som kan hand- och vägleda. Nyutexaminerade tandläkare kan således inte bemanna områden som helt saknar tandläkare. Det krävs sannolikt politiska beslut om man vill få tandläkare med erfarenhet att flytta från storstadsområden till landsort. En ny tandvårdsreform (TIO-tandvård) kommer troligen att implementeras 2026 och denna syftar delvis till och förväntas kunna ha en viss sådan effekt.

I Sverige finns ett stort intresse att utbilda sig till tandläkare. Demografin gör dock att bland de sökande med högst meritpoäng finns den övervägande andelen sökande i storstadsregionerna. Jönköpings geografiska placering, med nära avstånd i första hand till Göteborg men även till Malmö och Stockholm gör att bedömargruppen håller det för sannolikt att även en nystartad tandläkarutbildning i Jönköping i första hand skulle locka studenter från storstadsområdena vilket medför att intresset att söka arbete efter examen där tandläkarbristen är som störst inte skulle vara påtagligt högt.

Representanter för JU framhåller under intervjun att man kan och vill rekrytera studenter utifrån deras muntalsskrivning samt baserat på i vilka regioner det finns VFU-platser. Detta framgick inte i den skriftliga ansökan. Detta skulle alltså skilja ut JU i antagningskriterierna från de övriga fyra lärosätena. Genom att göra så bedömer man att de nyexaminerade tandläkarna skulle ha en vilja och ett önskemål om att söka sig tillbaka till på hemorten efter avlagd tandläkarexamen. Det råder oklarhet om de juridiska och praktiska förutsättningarna för en sådan geografiskt riktad rekrytering till en tandläkarutbildning. Antagandet om viljan att återvända till hembygden efter avlagd akademisk examen, i det här fallet tandläkarexamen, är inte heller belagt i ansökan. JU hänvisar till erfarenheter från inrättandet av en tandläkarutbildning i Tromsø i Norge. Även om det finns likheter mellan denna utbildning och den nu föreslagna utbildningen i Jönköping, främst avseende inslaget av VFU på orter belägna på långt geografiskt avstånd från utbildningsorten, är skillnaderna också påtagliga. Universitetet i Tromsø är beläget i norra Norge med stora avstånd till större städer som Trondheim, Bergen och Oslo. Jönköping, å andra sidan, ligger i södra Sverige inte långt från Göteborg, Stockholm och Malmö som redan har etablerade tandläkarutbildningar med vissa inslag av VFU. Tandläkarutbildningen vid Umeå universitetet har skrivit avtal med regionerna i Norrland inför VFU.

De regioner som idag saknar tandläkare kommer att ha svårt att kunna erbjuda kompetent handledning. Bristen på tandläkare gör att det kommer att bli en prioriteringsfråga om man kan lägga resurser på att ta emot studenter på VFU eller ska fokusera på vården av befolkningen. Lärosätet menar att samverkansregionerna vill och kan prioritera utbildning för att förbättra möjligheterna att i framtiden rekrytera tandläkare till glesbygd och därmed på sikt förbättra tandvården hos befolkningen. Under intervjun beskriver en representant för en av samverkansregionerna som ska ta emot studenter att man har för avsikt att samla studenterna i så kallade utbildningskliniker utan personalbrist på större orter med bättre möjligheter till handledning. Huruvida detta leder till en förbättrad rekrytering av tandläkare till mindre orter i samverkansregionerna är oklart.

Lärosätet tillsammans med RJL beskriver att man arbetar aktivt med kompetensförsörjningsfrågan för att säkerställa att det ska finnas lärare, framför allt behövs fler tandläkare med rätt kompetens om man får examenstillstånd att starta tandläkarutbildning. Trots att det gått 5 år sedan man skickade in sin första ansökan saknas det fortsatt tillräcklig kompetens inom flera odontologiska kärnämnen för att försörja en tandläkarutbildning. Det förefaller dessutom som om bristen ökat sedan de första ansökningarna skickades in, alltså att personer slutat, gått i pension eller snart går i pension. Mer om detta under bedömningsgrunden om personal.

Bedömargruppen anser att det sammantaget är osäkert att det ur ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att tandläkarexamen får utfärdas vid Stiftelsen Högskolan i Jönköping, då behovet av en femte tandläkarutbildning och därmed fler utexaminerade tandläkare per år i Sverige såväl på kort som på lång sikt är osäkra.

Personal**Omdöme: Inte uppfyllt****Bedömningsgrund**

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskaplig/konstnärliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Inte uppfyllt.

Av ansökan framgår att de tillgängliga lärarresurserna vid JU i nuläget inte är tillräckliga för att bedriva en tandläkarutbildning. Det saknas vetenskaplig ämneskompetens inom några av odontologins kärnämnen. Det finns även brister i pedagogisk kompetens för undervisning på grundutbildningsnivå, särskilt inom de kliniska odontologiska ämnena. Flera av de nyckelpersoner

som lyfts fram i ansökan har hög ålder och kan inte förväntas utgöra kärnan i utbildningens fasta kollegium på sikt. Bedömagruppen inser att detta ändå är en rimlig utgångspunkt vid ansökan, eftersom det naturligtvis inte är fullt ut möjligt att etablera de nödvändiga personalresurserna innan examenstillståndet är beviljat. Vid en eventuell start blir utbildningen därför beroende av att rekrytering, samverkan och samarbeten för att säkerställa att kraven på personalresurser – främst i form av lärare – uppfylls både på kort och lång sikt.

I ett rikstäckande perspektiv råder det brist på forskarutbildade lärare med klinisk kompetens och erfarenhet av undervisning vid de befintliga lärosätena med tandläkarutbildning. Många lärare med rätt kompetens uppnår snart eller har uppnått pensionsålder. Lärosätena arbetar gemensamt för att hitta lösningar. Minimitiden för att få fram en lektorskompetent person inom ett specialistämne i odontologi efter tandläkarexamen är: minst 2 oftast 5 års allmäntjänstgöring, 3- 5 års specialistutbildning, 4 års forskarutbildning, någon form av pedagogisk utbildning och erfarenhet av utbildning/handledning samt varierande krav vid olika lärosäten på postdoktoral forskningsaktivitet.

Det kommer således vara mycket svårt för JU att i tillräckligt snabb takt rekrytera kompetenta lärare till en helt ny tandläkarutbildning. De som rekryteras kommer också att behöva ägna lejonparten av sin arbetstid åt planering och förarbete för att komma i gång med att starta upp tandläkarutbildningen. Man beskriver att detta är säkrat genom avtal med både Linköpings universitet (LiU) och RJL. Bedömagruppen gör bedömningen att de personalresurser, både avseende antal individer och del av deras arbetstid som krävs initialt, är underskattat i ansökan.

För den basmedicinska utbildningen finns ett samarbete med LiU, där både kompetens och kapacitet finns. Det framgår emellertid att den beräknade andelen av lärarnas tjänster som kommer att användas inom tandläkarprogrammet vid JU i allmänhet är låg. En ytterligare utmaning är att de flesta av lärarna vid LiU saknar odontologisk kompetens. Vid intervjun framkom dock att det finns en medvetenhet om denna problematik och att det finns personer både inom RJL och då främst vid dess Odontologiska Institution (OI) samt vid JU som kan bidra till att stärka kopplingen mellan medicin och odontologi. Samtidigt är det tydligt att lärare från LiU inte kommer att ingå i ett fast kollegium för tandläkarprogrammet vid JU.

När det gäller den samlade vetenskapliga, pedagogiska och kliniska kompetensen vid en tandläkarutbildning vid JU innehåller ansökan en lista över potentiella lärare som kan komma att rekryteras, bland annat genom kombinationstjänster i samverkan med RJL och OI samt i viss utsträckning med andra samverkansregioner, till exempel Örebro. Flera av de personer som nämns är antingen under specialistutbildning (ST-tandläkare) eller doktorander. Mot bakgrund av pågående strukturförändringar inom tandvården, såsom en ökande andel privata aktörer, samt osäkerheter i tandvårdens finansiering (exempelvis förändringar i det statliga tandvårdsstödet), är det dock oklart om dessa personer kommer att vilja och kunna arbeta som lärare vid JU, varken på kort eller lång sikt. Många saknar erfarenhet av undervisning och examination på grundutbildningsnivå och därmed den pedagogiska kompetens som krävs för klinisk handledning, undervisning och examination.

Bland de listade potentiella lärarna finns också personer som, förutom att vara ST-tandläkare, är forskarstuderande eller redan disputerade. Huruvida dessa personer kommer att kunna utgöra kärnan i ett framtida odontologiskt kollegium vid JU är osäkert – särskilt då de fyra etablerade lärosätena redan uttryckt ett stort behov av att rekrytera disputerade tandläkare för att säkra egen kompetens och kapacitet. För disputerade tandläkare som vill avancera i en akademisk karriär är en etablerad infrastruktur och goda möjligheter till självständig forskning avgörande för att kunna uppnå docent- och professorskompetens. Det är därför osäkert om en sådan struktur vid JU, i samverkan med OI och andra aktörer, kan upprätthållas på sikt. Vid intervjun framhöll företrädare för OI att det finns ett mindre antal äldre medarbetare med hög kompetens både som kliniker, forskare och dessutom med gedigna erfarenheter av undervisning av tandläkarstudenter, förvärvade exempelvis genom specialistutbildning eller forskarstudier vid andra lärosäten. Dock är det tydligt att de flesta specialisttandläkare och ST-tandläkare vid OI saknar denna pedagogiska erfarenhet.

Lärare i odontologiska ämnen på grundnivå ska ha vetenskaplig och pedagogisk kompetens samt klinisk skicklighet och erfarenhet. Den kliniska kompetensen kan vara inriktad på ett specifikt specialområde eller allmän odontologi. Eftersom utbildningen ska leda fram till en examen som ger legitimation och direkt behörighet att arbeta som tandläkare är denna del av utbildningen särskilt central. Det är välkänt att även de etablerade lärosätena har svårt att rekrytera lärare med denna trefaldiga kompetens. Den prekliniska träningen (kamratövningar, simuleringar, AI m.m.) ska påbörjas redan under termin 1 och ha tyngdpunkt i termin 5 och 6. Vem eller vilka som ska handleda i dessa moment framgår dock inte. Ansökan lyfter att utbildningen i hög grad ska nyttja modern simuleringspedagogik i kombination med klinisk undervisning, vilket bedömargruppen ser positivt på. Däremot saknas konkreta planer i ansökan och vid intervjun för hur ett kollegium som kan planera, förbereda och implementera dessa tekniker ska byggas upp.

För den kliniska träningen i Jönköping under termin 5 och 6 är ambitionen att engagera anställda vid OI, både färdiga specialister och ST-tandläkare. Verksamheten är inne i en expansiv fas. Bedömargruppen bedömer dock att det är osäkert i vilken utsträckning nuvarande och framtida specialister och ST-tandläkare kommer att vara tillgängliga för preklinisk och klinisk handledning av tandläkarstudenter. Arbetsmarknaden för specialister är god, och den privata sektorn växer. Det är heller inte tydligt i ansökan eller vid intervjun varifrån lärarresurser med allmäntandläkarkompetens, i kombination med vetenskaplig och pedagogisk kompetens, ska rekryteras till kliniken i Jönköping.

Samarbeten med externa aktörer – såsom forskarstuderande och ST-tandläkare på andra orter – planeras för att förstärka lärarkapaciteten. Det råder dock osäkerhet kring om dessa personer kommer att vilja och kunna arbeta som lärare i Jönköping på kort eller lång sikt. Flera av dem har inte undervisningserfarenhet från grundutbildning och saknar pedagogisk kompetens. Några uttalade och omfattande samarbetsformer med befintliga odontologiska lärosäten, där lärarresurser finns tillgängliga inom de flesta ämnesområden, presenteras inte i ansökan.

Det stora inslaget av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en styrka i ansökan. Bedömargruppen är positiv till detta och gör bedömningen att sådan VFU kommer att bli allt viktigare även vid andra

lärosäten. Det framgår tydligt i både ansökan och intervju att handledare behöver omfattande högskolepedagogisk utbildning. En allvarig utmaning är dock att handledarna i stor utsträckning behöver utbildas av ett lärarkollektiv som själva saknar erfarenhet av handledning av tandläkarstudenter på grundnivå. Detta skapar en kedja av bristande handledningserfarenhet som kan försvåra utvecklingen av en utbildningsmiljö av hög kvalitet.

Sammanfattningsvis gör bedömargruppen bedömningen att det finns betydande brister i lärarresurser med pedagogisk kompetens vid Stiftelsen Högskolan i Jönköping för att bedriva en sammanhållen och långsiktig tandläkarutbildning. Det saknas en övertygande beskrivning av hur ett fast kollegium ska etableras. De externa lärarna och samarbetsregionerna kan inte anses utgöra en tillräcklig lösning för att säkerställa en hög kvalitet i utbildningen.

Utbildningsmiljön**Omdöme: Inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
Inte uppfyllt.

I ansökan beskrivs hur man på olika sätt arbetar med strävan att förbereda studenten på ett livslångt lärande med forskningsanknytning och ett vetenskapligt förhållningssätt som man vill introducera tidigt, upprätthålla och man vill att förhållningssättet ska ha en central roll under hela utbildningen. Studenten ska tidigt i utbildningen komma i kontakt med vetenskap och vetenskapliga begrepp. Detta kan i vart fall säkras i början på utbildningen inom de basmedicinska kurserna där det finns en stark forskningsanknytning bland lärarna, dock med annan bakgrund än odontologi. Under VFU:n är det fortfarande oklart vad man kan förvänta sig av utbildningen och handledarna eftersom samverkansavtalen är formulerade som avsiktsförklaringar, utan konkret kravspecifikation.

Professionsinriktningen är tänkt att säkras med en strimma professionell utveckling i början av utbildningen, teoretiska kurser under efterföljande terminer samt i slutet på termin 4 med viss men inte definierad omfattning och typ av patientkontakt. Detta gäller även termin 5-6. Sedan följer VFU termin 7 och 10, däremellan examensarbete och träning av bland annat barntandvård.

Bristerna här ligger inom den professionsinriktade miljön, där det är osäkert om tillräckligt antal lärare kommer att finnas tillgängliga för utbildningen/studenterna samt om samarbetsregionerna kommer att ta på sig det ansvar man från JU önskar att de ska. Analysen av lärarlistan visar att det fattas vetenskaplig och specialistkompetens inom vissa odontologiska ämnen samt att det inom en snar framtid kommer att saknas kompetens inom ytterligare odontologiska ämnen då ett flertal lektors/professorskompetenta personer passerar pensionsålder.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.
Uppfylld.

Utformningen av studentinflytandet ger ett strukturerat intryck. Såväl det formella som det informella inflytandet är väl beskrivet i ansökan. Man förespråkar ett öppet klimat mellan lärare och studenter som ligger i grund för en bra miljö med möjlighet för studenterna att uttrycka sina åsikter.

I samband med att en kurs avslutas, skickas kursvärderingar ut till studenterna som de får tre veckor på sig att besvara. Skulle de inte svara omgående skickas även ett antal automatiska påminnelser. En viktig aspekt i utformningen av kursvärderingarna är att den arbetas fram i samarbete med studerandeföreningen på högskolan. Därutöver kallas två, av högskolans studerandeförening utsedda, kursutvecklare (studentrepresentanter) till möte om kursvärderingen. I denna dialog med kursansvarig och lärarlag ska eventuella förbättringar till påföljande kurs diskuteras. Resultatet av den skriftliga kursvärderingen och tillhörande dialog sammanställs i en kursrapport som återkopplas till studenterna.

I ansökan står även beskrivet att utbildningen ska hålla programråd med fokus på studenternas fysiska och psykiska arbetsmiljö. I detta forum ska studentrepresentanter från respektive årskurs delta. Det framkommer inte i ansökan hur ofta dessa möten äger rum men bedömargruppen gör antagandet att det är planerat att äga rum regelbundet och att frekvensen kan komma att justeras vid behov.

Som kompensation för sin insats får studenter som agerat som kursutvecklare, och/eller representanter i programråd, ett intyg att tillföra sitt CV.

Utöver ovanstående formella och semiformella forum, beskrivs även regelbundna informella programdialoger mellan programansvarig och studenterna i respektive årskurser. I detta forum erbjuds studenterna möjlighet att ställa frågor. Frekvensen på mötena varierar baserat på behov under olika delar av utbildningen. Saker som lyfts som har betydelse för utvecklingen av delar av utbildningen tas av programansvarig vidare till lämplig funktion.

Lärosätet beskriver också studentens aktiva lärande som något utbildningen drar nytta av som en del i studentinflytandet. Studenterna får egenansvar för sitt lärande och tränar på så vis ett aktivt och självständigt förhållningssätt som främjar en beredskap för ett livslångt lärande.

Enligt ansökan ges studentrepresentanter således möjlighet att på lärosätetsnivå delta i flera styrel-

ser, nämnder och råd. Hälsohögskolans verkställande direktör ansvarar för att studenter är representerade vid beredning av beslut rörande utbildning och forskning. I intervjun med studerande vid JU visar det sig att ingen av studenterna har erfarenhet av ovan beskrivna arbete för studentinflytande. De vet inte heller om någon annan i deras kurs har det. Ingen information finns om och i så fall hur systemet fungerar under de långa perioder av VFU och ingen av de intervjuade studenterna vet, då de inte är studentfackligt aktiva och inte har börjat sin VFU-period.

Sammanfattningsvis anser bedömaregruppen att lärosätet uppfyller bedömningsgrunden genom användning av välbeprövade metoder och forum för aktivt studentinflytande vid JU. Processbeskrivningarna bedöms vara tydliga (utom för VFU) och hänsyn tas till olika behov under olika delar av den förhållandevis långa utbildningen.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.
Uppfylld

I ansökan visar JU hur man på olika sätt samverkar såväl inom akademien som lokalt, nationellt och internationellt och med externa aktörer. Man beskriver befintliga samarbeten mellan JU och RJL och hur man samverkat i ansökan och planeringen för en tandläkarutbildning vid JU. I ansökan framgår hur en stor del av lärar- och forskarkåren kommer att vara knutna till bägge organisationerna. Man beskriver den roll OI kommer att ha genom sin specialistutbildning, forskningsverksamhet och nationella kontakter samt även hur man samverkar mellan JU och kommunerna som ingår i RJL. Planen är också att genom det befintliga Career Center och Science Park skapa kontaktvägar mellan arbetsliv och tandläkarstudenter. Man kommer också att samverka kring olika resurser som bibliotek samt samarbeta med tandhygienistutbildningen inom ramen för hälsohögskolans verksamhet och med andra delar av JU. Vidare planeras samverkan med LiU och med ett antal regioner runt om i Sverige inom den planerade utbildningen. I ansökan beskrivs hur denna samverkan är planerad att utformas för att säkerställa kontakter mellan lärosäte och regioner. Men, när det gäller VFU-platser, handledning av examensarbeten och framtida forskning saknar avtal/avsiktsförklaringar med övriga regioner tydliga specifikationer av omfattning, tidsperspektiv, kostnadsersättningar och krav på handledarnas kompetens för att exempelvis säkerställa att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärosätet beskriver även samverkan internationellt med universitet med tandläkarutbildning inom ramen för EULiST (ett Europauniversitet).

Kopplingen mellan JU och RJL inklusive OI ger förutsättningar för en fungerande samverkan mellan lärosäte och profession, vilket även samverkan med olika regioner kring den planerade VFU-verksamheten kommer att kunna ge. De studerande kan få en värdefull inblick i sitt framtida yrke och arbetsmarknad. Träning i kommunikation mellan

professioner inom odontologi kan också bidra till en ömsesidig förståelse för varandras villkor.

Sammantaget är bedömagruppens uppfattning att JU i sin ansökan visar att samverkan finns inom såväl utanför akademien. Det finns påbörjade samarbeten med region Jönköping och IO. Det finns också påbörjade samarbeten och samverkan med LiU och med ett flertal regioner, där den planerade kliniska träningen i utbildningen till största delen ska vara förlagd.

Resurser**Omdöme: Inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

*Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.
Inte uppfyllt.*

Stiftelsen Högskolan i Jönköping (JU) och region Jönköping (RJL) har ett flertal utbildningsresurser som bedöms vara väl fungerande och adekvata även för en tandläkarutbildning. Men, många resurser saknas eller är ofullständiga.

Högskolebiblioteket erbjuder odontologisk litteratur och handledning, och det finns en fungerande IT-miljö, studieadministrativt system samt stöd för internationella utbyten, studievägledning, specialpedagogik och studenthälsa. Dessa stödfunktioner är integrerade i lärosätets övriga verksamhet och bedöms som ändamålsenliga. Det är dock oklart hur detta stöd ska kunna tillgodoses för studenterna under den förhållandevis långa VFU-perioden, särskilt med tanke på de geografiska avstånden till flera av samverkansregionerna.

Vid intervjun framkom att det mest sannolika scenariot är att delar av Odontologiska Institution, OI, (Rosenhov) kommer att byggas om och anpassas till att kunna bedriva den prekliniska och kliniska delen av utbildningen i Jönköping. Bedömagruppen gör bedömningen att detta är en realistisk lösning på lokalfrågan även om detaljplanen ännu inte är fastställd, vilket innebär viss risk för förseningar. Den första delen av utbildningen, som inte kräver klinisk träning, bedöms dock kunna starta oberoende av dessa lokaler.

En betydande del av utbildningen planeras genomföras som verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i flera samverkande regioner. I nuläget finns inga bindande avtal som tydligt reglerar omfattning, kostnader, handledarresurser eller formerna för kommunikation och examination. Det skapar osäkerhet kring genomförbarhet och långsiktighet.

Bedömargruppen anser att det finns osäkerhet gällande tillgången till patienter för den kliniska färdighetsträningen, både i Jönköping och i samverkande VFU-regioner. Det är ett växande problem även på befintliga lärosäten, med etablerade rutiner, att säkerställa ett tillräckligt och studentlämpligt patientunderlag för grundläggande åtgärder som fyllningar, rotbehandlingar, extraktioner, kronor och tandersättningar. JU:s bedömning är att tandhälsan generellt är god och kommer att fortsätta vara det, vilket i sig minskar förekomsten av behandlingsbehov som lämpar sig för studentträning. Det ökande antalet äldre med egna tänder kan innebära ett ökat behov av förebyggande åtgärder, men många i denna grupp är sköra eller har komplexa medicinska tillstånd som gör dem olämpliga för utbildningsändamål. De patienter som finns inom ramen för den omfattande specialisttandvården och specialiserings-tjänstgöringen på OI kommer endast i mycket ringa omfattning vara lämpliga för grundutbildningsstudenternas patientmöten.

Tillgången till lämpliga patienter påverkas även av framtida förändringar i tandvårdsstödet utformning och av utvecklingen inom den del av tandvården som idag i stor utsträckning styrs av kosmetiska eller subjektiva önskemål, där det finns osäkerhet kring både efterfrågan och ekonomiska incitament. Bedömargruppen gör bedömningen att såväl studentkliniken i Jönköping som VFU-klinikerna, både på kort och lång sikt, kan möta betydande svårigheter i att rekrytera patienter för klinisk träning. Detta gäller särskilt om metoden som nämndes vid intervjun – att rekrytera patienter via motiverande samtal – inte visar sig vara tillräcklig eller praktiskt genomförbar i större skala.

Utbildningen är i hög grad tänkt att genomföras med stöd av distansundervisning, särskilt under VFU-perioderna. Detta ska möjliggöra samverkan inom en geografiskt spridd lärarkår, och studenternas progression ska enligt ansökan följas och i viss mån examineras via loggböcker, kliniska portföljer och liknande verktyg. Företrädare för lärosätet uttryckte i intervjun förhoppning om att modern teknik kan stödja både undervisning och bedömning. Bedömargruppen ser dock en risk för överskattning av lärarnas och examinatorernas möjligheter att göra tillförlitliga bedömningar utan att direkt ha observerat studenternas kunskap i handling, det vill säga studenternas förmåga att praktiskt tillämpa teoretiska kunskaper i kliniska situationer. Dessutom utmanas tillförlitligheten i textbaserade inlämningsuppgifter alltmer av den snabbt expanderande AI-tekniken, vilket ökar svårigheten att säkerställa autenticitet i studenternas prestationer. Denna utveckling bedöms sannolikt leda till ett ytterligare ökat behov av att genomföra examinationer på plats, särskilt i prekliniska och kliniska miljöer, för att kunna verifiera reell kunskap och praktisk förmåga hos framtidens tandläkare.

JU och RJL uppger att de har en god och öppen dialog om finansieringen av tandläkarutbildningen, och att båda parter är överens om de stora dragen. Finansieringen är en avgörande del av den

infrastrukturella helheten och en förutsättning för att utbildningen ska kunna genomföras hållbart över tid.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.
Inte uppfyllt.

Sammantaget finns flera styrkor i de befintliga resurserna och i viljan till samverkan. Men osäkerhet kring lokalförsörjning, frånvaro av bindande VFU-avtal, otydlig långsiktig finansiering, brist på analys av patientunderlag samt en bedömd överskattning av distanspedagogiska lösningar och digital examination gör att det i nuläget inte finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt. De tillgängliga resurserna kan därför inte anses utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten, särskilt inte i de delar som är centrala för klinisk träning och examination.

Styrdokument**Omdöme: Uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrade.

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.
Uppfyllt.

Ansökan redovisar en utbildningsplan och kursplaner för samtliga kurser inom programmet. Planerna innehåller de formalia som förväntas. De är inte fastslagna. En matris för vilka examensmål de olika kursernas förväntade studieresultat förväntas bidra till att nå har bilagts (bilaga 4).

Följande synpunkter på kursplanerna har identifierats:

I ett fall föreligger kursplanen endast på engelska (*Entrepreneurship in health care sector*). På svenska översatt till: *Entreprenörskap, innovation, hållbarhet, 7,5 hp*. Kursplanen inkluderar endast entreprenörskap och innovation – hållbarhet kan inte identifieras bland de förväntade studieresultaten (FSR). Entreprenörskap och innovation är tänkt som JU's tandläkarprogramms profilområde/lokala mål.

I kursplanerna för den externa VFU:n finns inga FSR för bedömning av professionellt förhållningssätt till patienter, medföljande samt till personal, vilket ingår i examensmålen.

Sammantaget anser bedömagruppen dock att denna del av bedömningsgrunden är uppfylld.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrade.

Uppfylld.

Dokumentet är inte fastslagna men det finns en plan för och en tydlig beskrivning av hur de ska fastslås och därmed kvalitetssäkras utifrån JU:s regelverk. En matris är tillgänglig som visar hur man kopplat varje kursplan till examensmålen.

Bedömagruppen anser således att kravet är uppfyllt så långt det är möjligt innan man erhållit examenstillstånd.

Säkerställande av examensmål

Omdöme: Inte uppfylld

Bedömningsgrund

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Inte uppfylld.

I såväl ansökan som vid intervjuerna ger beskrivningen av utbildningens utformning, genomförande och examination ett splittrat intryck, där endast ett fåtal lärare har utbildningen som sitt fokus, vilket bedöms leda till bristande kontinuitet och en fragmenterad undervisning. Den pedagogiska och vetenskapliga kompetensen hos de kliniska handledarna, både i den tänkta interna utbildningskliniken och vid VFU-klinikerna i regionerna, är inte tillfredsställande säkrad i underlaget, och det är inte säkrat om strategin för att få tillgång till lämpliga patienter är tillräcklig för att säkerställa klinisk träning med tillräcklig kvalitet, omfattning och bredd.

Därtill är inte synkroniseringen mellan akademisk personal på JU och RJL och handledare i VFU-regionerna tillfredsställande beskriven i ansökan, vilket försvårar en enhetlig och effektiv utbildning. Vidare framstår utbildningen som teoretiskt tung, samtidigt som det inte är tydligt i underlaget hur praktiska färdigheter och kliniska förmågor ska undervisas, tränas och examineras. Den uppdelning som finns mellan flera aktörer och de många intressenterna som ska involveras gör det svårt att se hur förtrogenhetskunskap, klinisk utveckling och mognad ska säkerställas under utbildningens gång. Det splittrade upplägget skapar därmed tveksamhet kring hur väl studenterna kommer att kunna uppnå de mål som anges i examensordningen för tandläkarutbildning. Bedömagruppen gör bedömningen att dessa oklarheter innebär att utbildningen, i den form som

framgår av ansökan och vid intervjun, inte fullt ut kan säkerställa att studenterna kommer att ha uppnått målen enligt examensordningen vid examen.

Bilaga 2: Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Examen: tandläkarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med nya fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Yrkesexamen

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	3	30-34	Av inskickade kursplaner framgår det att det är betydligt mer klinisk undervisning än det som beskrivs i stycket.
2	5	26	Avtalen med regionerna är inte avsiktsförklaringar utan samverkansavtal där parterna avtalat att samverka kring utbildning, kompetens, forskning och utveckling vid ett beviljat examenstillstånd. Avtalen tydliggör även att ytterligare fördjupade avtal kring VFU utformas efter godkänt examenstillstånd. Dessa avtal kommer att reglera omfattning, kostnader och ansvarsfördelning kopplade till VFU.
2	5	29-30	Bedömagruppen anser att de inte fått en klar bild av hur den pedagogiska utbildningen av handledarna ska genomföras. I ansökan står det <i>"Handledaren ska vara en erfaren tandläkare, ha arbetat kliniskt under minst fem år och ha genomgått en handledarutbildning om minst 7,5 hp. Vidare ska handledaren delta i regelbundna möten med lärare från Hälsohögskolan, ha tillägnat sig god kännedom om tandläkarprogrammet och dess mål samt använda en evidensbaserad och patientcentrerad undervisningsmodell"</i>. Vidare diskuterades frågan vid intervjuerna där Jönköping University beskrev hur vi i andra utbildningar arbetar med digital teoretisk handledarutbildning samt mentorskap vid kliniks handledning. Kommentarer från bedömagruppen kring utförande av handledarutbildning återfinns på flera ställen i yttrandet men besvaras endast här.
3	2	15-17	Bedömagruppen skriver att en ny tandvårdsreform (TIO-tandvård) delvis förväntas få en effekt där erfarna tandläkare flyttar från storstadsområdena till landsorten. Det finns inget som tyder på en sådan effekt i den nya tandvårdsreformen.
3	4	31-32	Bedömagruppen skriver att antagandet att studenterna återvänder till sin VFU-ort/hemort efter avslutad examen inte är belagt i ansökan. I ansökan står det <i>"Inspirerade av Tromsö-modellen inleddes 2019 diskussioner med flera tandvårdsregioner om ett långsiktigt samarbete kring tandläkarutbildningens verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Den beprövade Tromsö-modellen (Universitetet i Tromsø i Norge) har med stor framgång låtit tandläkarstudenter utföra omfattande VFU under termin 7 och 9 på flera olika geografiskt belägna kliniker. Där har man funnit att</i>

			<i>studenterna efter avslutat utbildning ofta väljer att stanna kvar och arbeta i den region där de utfört sin praktik. Det medför att de olika klinikerna redan under utbildningen har möjlighet att knyta starka band till studenterna vilket skapar förutsättningar för framtida rekryteringar”</i>
--	--	--	--

Personal

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	4	27	Bedömagruppen skriver att det saknas vetenskaplig ämneskompetens inom <i>flera</i> av odontologins kärnämnen. Det är inte flera utan <i>enstaka</i> .

Utbildningsmiljön

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	2	26-28	I meningen benämns samverkansavtalen som VFU-avtal. VFU-avtalen avser upprättas efter ett godkänt examenstillstånd. Det är formulerat i samverkansavtalen med samverkansregionerna.

Resurser

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
11	4	32-33	Bedömagruppen saknar konkreta uppgifter om hur finansieringen är tänkt att säkras långsiktigt. Det är inget som efterfrågas vid ansökan om examenstillstånd. Självklart finns det en hållbar ekonomisk plan för att bedriva en tandläkarutbildning. De ekonomiska förutsättningarna är ett fortlöpande arbete och ett samarbete mellan Region Jönköpings län och Jönköping University.

Styrdokument

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Säkerställande av examensmålen

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig